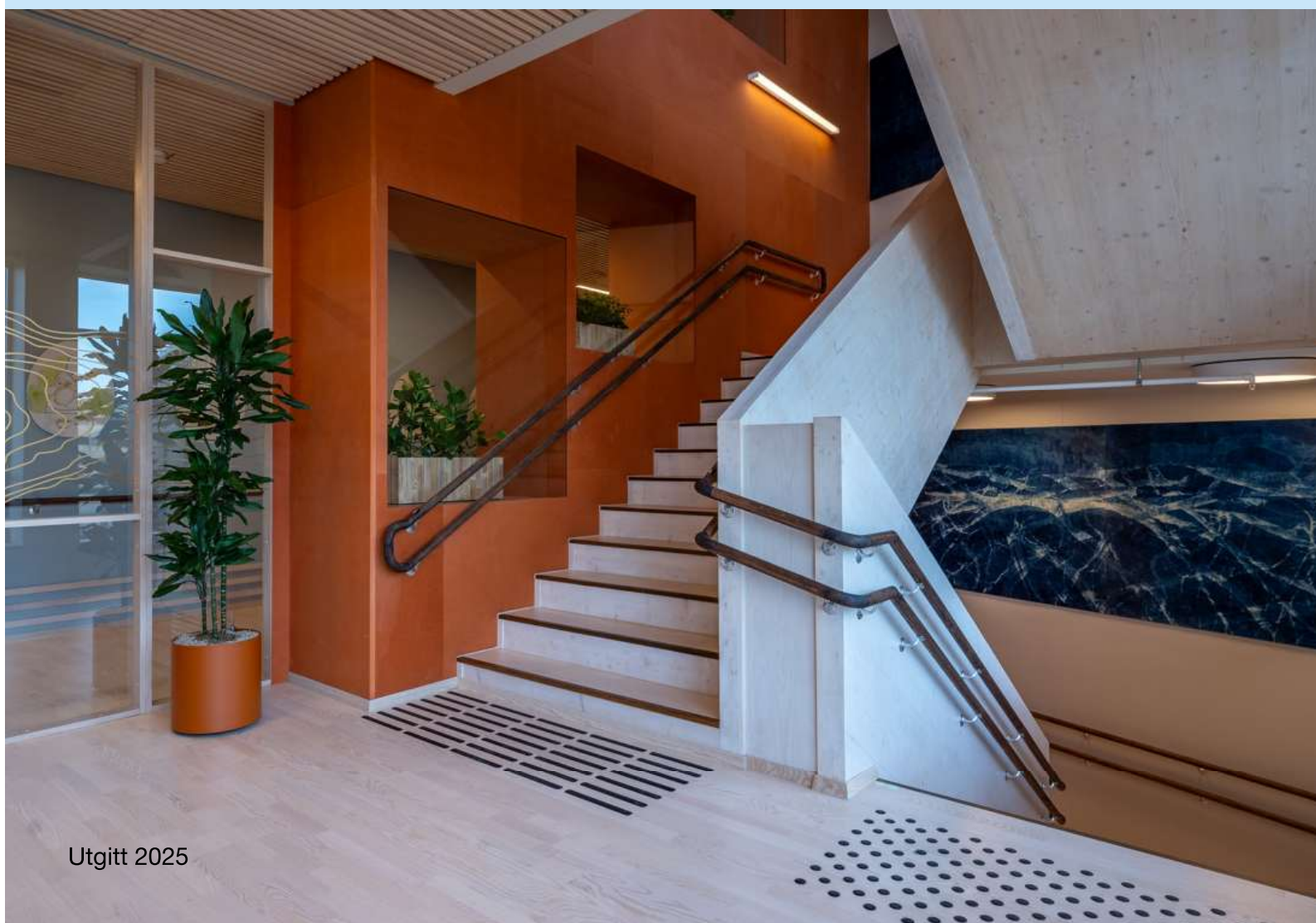

Universell utforming

Eksempler fra kommunenettverk for
universell utforming

KOMMUNSEKTORENS
ORGANISASJON

The Norwegian Association of Local and
Regional Authorities

FORSIDEBILDE:

Trondheim rehabiliteringssenter
Foto: m.herzog/visualis-images

Ansvarlige redaktører:

Anne Gamme og
Christian Hellevang

Grafisk formgivning:

Bly.as

Trykk:

Merkur Grafisk

Utgivelsesår: 2025

ISBN 978-82-93866-74-9

Dette heftet er utgitt av KS

KS er kommunesektorens
interesse- og arbeidsgiverorganisasjon.
Alle landets 357 kommuner og
15 fylkeskommuner er medlemmer.

Innhold

4	Universelt utformet brygge i Verkevika
6	Campus Kristiansund og Universell Utforming
8	Oppdagelsesstien
10	Gode eksempler på universell utforming i Oslo kommune
16	Biblioteket i Samnanger – ein svært viktig møteplass
18	Teigavika – eit badeområde i Bjørkheim sentrum
20	Snarveiene i Trondheim
22	Designprogram og normer for infrastruktur, byrom og grøntanlegg i Trondheim kommune
29	Motivasjon, mestring og tilhørighet for alle i nærmiljøet!
30	Gang- og sykkelbruer tilrettelagt for mennesker med nedsatt balanseevne
36	Trondheim rehabiliteringssenter

Kommune: Jevnaker

Kontakt: Ib Christian Augestad / ib.christian.augestad@jevnaker.kommune.no

Universelt utformet brygge i Verkevika

BAKGRUNN:

I forbindelse med bygging av ny E16 gjennom Jevnaker hadde Statens Vegvesen satt av 80 millioner kr til oppgradering av avlasta vei gjennom bygda. Jevnaker kommune ønsket at strekningen langs Verkevika skulle prioriteres. Strekningen skulle fungere som en funksjonell adkomst til sentrum, være en møteplass, ha kontakt med fjorden og være en estetisk attraksjon for allmenheten.

SVV var i gang med å bygge et amfi i Verkevika som en del av prosjektet E05 Avlastet veg. Kommunen besluttet å bygge en universelt utformet brygge som en integrert del av amfiet. Det ble inngått en avtale med SVV der Jevnaker kommune hadde prosjekteringsansvaret. Byggearbeidene ble utført i regi av SVV som en tilleggsbestilling til SVV sin utførende entreprenør på stedet – Dokka Entreprenør AS.

LØSNING:

Brygga ble prosjektert høsten 2024 og bygget på sen vinteren 2025. Fundamentering ble utført på tørt land sen vinteren når vannstanden i

Randsfjorden var på sitt laveste. Dette var viktig for å unngå spredning av eventuell forurensning på fjordbunnen.

Brygga er 3 m bred og 38 m lang og er en stålkonstruksjon på stålpeler med et tredekke på toppen. Brygga er dimensjonert for å kunne stå under vann ved flom for å tåle dravis når været står på nedover fjorden. Dekket er med royal-impregnert furu med 20 års garanti mot råte. Rekkverk (TEK17) på den innerste delen der vi har betongtrapper og tidvis lite vann.

ERFARINGER:

Brygga har blitt det samlingspunktet vi ønsket oss. Universell utforming av amfi og brygge gir tilgang også for rullestolbrukere.

Randsfjorden er et regulert vassdrag med 3 m høydeforskjell mellom høyeste og laveste regulerte vannstand. Det ga utfordringer når vi skulle bestemme hvor lavt/nær vannet vi kunne legge brygga. Så langt ser det ut til at vi har truffet ganske bra, men vannstand og isforhold er en utfordring spesielt med tanke på den ytterste flytedelen som må tas inn før vinteren.

Campus Kristiansund og Universell Utforming

Møre og Romsdal fylkeskommune har vært en sentral bidragsyter i det nye Campus Kristiansund som var ferdig i høst.

Campus Kristiansund er et felles miljø for høyere utdanning, forskning og innovasjon, midt i hjertet av Kristiansund. Her samles både høyskoler og fagskole, FoU-miljøer, og offentlige og private virksomheter som jobber med innovasjon og utvikling. Første byggetrinn ble åpnet i november 2024 og er det første bygget i Møre og Romsdal med miljøsertifisering BREEAM Excellent. Utbygger er Campus Kristiansund 1 AS, som eies av Bane NOR Eiendom og Reitangruppen/Relog i fellesskap.

Campus Kristiansund har unik beliggenhet på kaikanten rett ved kollektivknutepunktet for både båt og buss i Kristiansund. Det er totalt planlagt tre bygg, formet som by-kvartaler som glir inn i dagens bystruktur, med utadvendte funksjoner på gateplan, nye allmenne torg og plasser ned mot sjøen. Dette gir vitalitet og nytt liv til området, og åpner opp og bringer flere mennesker sammen og skaper ny aktivitet.

Bygget er av sin type unikt fordi befolkningen er velkommen inn i første etasje og rause fellesarealer på ulike plan av bygget, enten man er bussreisende, vil benytte kaféen, få med seg et foredrag eller sette seg og jobbe med private studier eller et prosjekt. Her finnes plasser med wifi, strøm og leselys som er åpne for alle i byggets åpningstider, venterom for kollektiv transport og fellesarealer hvor det alltid skjer noe.

Alle fellesarealene er godt tilgjengelige og åpne for alle, uavhengig av rolle og situasjon, og det er en konkret tanke bak hvordan UU skal bidra til å skape et godt byrom som alle kan bruke på sine premisser. Dette er tett knyttet til tankegangen om at bygget skal understøtte sosial bærekraft.

KONKRETE EKSEMPEL PÅ UU:

- Tilgjengelig utomhusområde med gratis sitteplasser med varierende sittemøbler for UU, attraktive ferdselsveier
- Tilgjengelig atrium med fellesfunksjoner i plan 1 åpent for publikum store deler av dagen
- Tilgjengelighet til venterom for kollektivtransport
- Gode lysforhold og luminans kontrast
- God tilgang til HC WC'er
- Trinn- og rampefri tilgang til bygget, auditoriet, restaurant og andre fellesarealer
- God størrelse på heiser for både manuelle og elektriske rullestoler
- Evakueringsstol(er) ved brann for bevegelseshemmede
- Åpningsautomatikk med alubrytere på aktuelle dører

Oversikt over hovedatrium med terskelfri adkomst og god visuell orientering i bygget for ulike målgrupper.
Foto: André Ormset-Paredes

Eksempler på tilrettelegging for svaksynte i heismerking, ledelinjer i gulv og markering på trappegelender. Foto: Roland Maurseth

Rause fellesarealer med innfelt orientering i betonggulvet (forkant av bilde). Foto: André Ormset-Paredes

Oppdagelsesstien

BAKGRUNN:

Nesodden kommune skal oppgradere sin største barneskole. Det har vært en lang planleggings- og utredningsprosess der skoleanlegget har vært i drift, og skolen har hatt behov for oppgraderinger og vedlikehold som ikke har vært prioritert rett før en full oppgradering av skolen. I denne prosessen har kommunen deltatt i pilotprosjektet Skoleanlegg som inkluderende arkitektur, initiert av NAL og Bufdir. Dette er bare ett av mange tiltak som har tatt form gjennom pilotprosjektet.

GJORT:

Tiltaket har fått navnet Oppdagelsesstien, og har en tilnærming til universell utforming som har blitt formet av medvirkning, uttesting og iterasjon gjennom kommunens deltakelse i pilotprosjektet Skoleanlegg som inkluderende arkitektur. Kommunens planavdeling har befart og diskutert sentrums- og skoleområdet sammen med rullestolbrukere på Sunnaas sykehus, lokale avlastingssentre og barnehager med fokus på tilrettelegging for spesielle behov. Disse erfaringene har gitt et innblikk i et universelt behov for å teste, trene og utvikle seg. Både voksne rullestolbrukere og barn med andre motoriske

eller kognitive hindringer finner seg passende utfordringer som er på grensen til hva de klarer, og trener og lærer av disse for å takle hverdagen. De var ikke på bare jakt etter steder som var tilrettelagt for dem, men hindringer som var tilpasset deres utfordringer, og der er mangfold et nøkkelord.

Naturlek ble trukket frem som en gunstig arena. Skogen byr på en variasjon av hindringer av ulik art og vanskelighetsgrad, og med enkle installasjoner kan man tilrettelegge for å takle disse utfordringene, slik at de fleste finner noe som er både interessant og utfordrende.

RESULTATER:

Gitt at området straks skal omformes gjennom en samspillsentreprise har dette konkrete tiltaket ikke enda blitt et fysisk resultat, men et konkretisert og muliggjort konsept. Skolegården har to hovednivåer uten en universelt utformet forbindelse, og tiltaket skal danne en rampe mellom disse nivåene samtidig som den utgjør mye mer. Den skal være interessant og meningsfull for alle, ikke bare de som er avhengig av den. Rampen tar brukerne gjennom et lite skogholt, tett på naturen, og innom ulike interessepunkter.

Gode eksempler på universell utforming i Oslo kommune

TROSTERUDVILLAEN HAGEANLEGG

Her har man valgt å oppgradere et gammelt hageanlegg for å gjøre et løft på svarveier i nærmiljøet. Sti med rødgrus er hoved-snarveien som mange bruker i in hverdag. Den grå/svarte

grusen er benyttet på alle side stiene, dette før å gjøre veifinningen lettere. Det er også strategisk plassert ut ulike type lys og lyktestolper for å skille hoved gangvei fra sideveiene. Entreprenør som har gjennomført arbeidene er Vidar Østre AS.

Deler av hageanlegget ved Trosterudvillaen som er blitt oppgradert. Foto: Jan Tore Lindskog

Hele gårdsplassen er gruset på nytt med en blanding av 0,4 og 0,8 korn størrelse for å være trillevennlig. Det er også etablert rampe inn til aktivitetshuset og det er dørautomatikk på døren til venstre hvor du kan komme deg rundt i hele bygget. Foto: Marte Røed/Oslobygg

Bilde tatt ovenfra av gangveien som er etablert rundt stabburet. Foto: Marte Røed/Oslobygg

SYNINGOM OMSORGSSENTER

Dette er en omsorgsinstitusjon for tidligere rusmisbrukere på en gammel gård langt utenfor byen. Det har vært gress rundt huset og kun mulighet til å gå på en grusvei som har bratte bakker for å gå seg en liten tur. Det er flere av beboerne som har nedsatt gangfunksjon å kunne ha en lavterskelaktivitet vil dette trolig øke aktivitetsnivået til beboerne. Det er etablert en runde med gangsti for å aktivisere beboere og holde den naturlige daglige aktivitetsnivået opp uten at dette krever oppfølging av arbeiderene. Gangveien er lagt i en minimumsbrede derav er det lagt inn møteplasser langs stien. Arbeidene er gjennomført av Odalen Anleggsdrift AS. Landskapsarkitekten som har laget landskapsplanen er fra Bar bakke landskapsarkitekter AS.

Rampen er etablert så man kan gå rett fra gangveien opp til verandaen trinnfritt. Foto: Marte Røed/Oslobygg

→ TUSENTRIPPEN BARNEHAGE

I 2024 var det behov for å gjøre noen oppgraderinger av lekeplassen i tilknytning til Tusentrippen barnehage.

Det ble etablert sandlekebord, fuglerede huske, og trinnfri adkomst til de ulike lekeapparatene. Det er også dimensjonert med trillevennlig dekke rundt lekehus slik at barn i rullestol har mulighet til å delta i leke også rundt lekehuset. Entreprenør som har gjennomført arbeidene er Skaaret og landskapsplanen er utarbeidet av landskaperiet.

Foto: Marte Røed

Foto: Marte Røed

Sykkelbane for alle. Foto: Solvor Berlin Boasson

NORMANNSLØKKA BARNEHAGE – UTEAREAL MED MANGE VEIER INN I LEKEN

Normannsløkka barnehage er en andelsbarnehage. Det vil si at det ble regulert inn en barnehage i et større boligutviklingsprosjekt. Entreprenøren som bygget boligene bygget også barnehagen, men Oslobygg deltok i prosjekteringen. Å skape et inkluderende uteområde med varierte utfordringer og flere veier inn i leken, ble vektlagt under prosjekteringen. Inkluderende, plassbygd sandlekebord og klatrestativ med mye rom for rollelek under og en lett vei opp i klatreapparatet.

Klatreruter med ulik vanskelighetsgrad.
Foto: Solvor Berlin Boasson

God plass til rollelek under klatreapparatet.
Foto: Solvor Berlin Boasson

→ VESTBYVEIEN PARK – FRA FORSØMT AVKROK TIL INKLUDERENDE MØTEPlass

Bydelsparken i Vestbyveien bestod av en nedslitt lekeplass og en grusbane som holdt på å gro igjen. Området hadde utfordringer med overvann. Gangsoner hadde ikke fast underlag og var ikke trinnfrie. Nabolaget medvirket ved utarbeidelse av en helhetsplan, tegnet av landskapsarkitektene LalaTøyen. Det ble lagt vekt på at parken skulle bli en tverrgenerasjonell aktivitets- og møteplass med aldersvennlige treningsapparater og en oppgradert lekepark og grusbane. Det ble lagt vekt på gjenbruk i planleggingen. Bydel Grorud søkte midler fra Tilgjengelighetsprosjektet til de tiltakene som bidro til at parken ble universelt utformet. Rådgiver fra Tilgjengelighetsprosjektet har bidrat med råd og innspill underveis i prosjektet.

FØR:

Foto: Solvor Berlin Boasson

ETTER:

Foto: Monika Dadwal

Parken ble ferdigstilt i mai 2022, og belysning kom på plass ved slutten av året.

Terje Smedsrud Halin har vært prosjektleder fra Bydel Grorud og Kjetil Flateby har vært byggeleder fra Bymiljøetaten. Agaia var utførende entrepenør.

Det ble opparbeidet gangsone med fast dekke og taktil og visuell avgrensning. Ulike aktiviteter for ulike generasjoner. Lekeapparatet og kunne gjenbrukes, mens det ble ny huske og fugleredehuske.

Grillplass med fast trillevennlig underlag og trinnfri adkomst. Foto: Monika Dadwal

Biblioteket i Samnanger – ein svært viktig møteplass

KVA HAR ME GJORT?

I 2017 opna nytt bibliotek i handelssentrum av Samnanger kommune. Kontrasten frå dei små lokala i underetasjen av kommunehuset til nye lokalar var stor.

Dei gamle lokala var ikkje fysisk universelt utforma, og mange potensielle brukarar vart ekskludert frå å besøka biblioteket. Dei «nye» bibliotekslokala er tilgjengelege og brukarvennlege og kan brukast av alle, uavhengig av funksjonsevne, alder eller andre individuelle skilnader.

Me kan tilby store lokalar med god plass og på eitt plan, som ligg på same nivå som parkeringa utanfor. Lokala er godt skilta, med breie dører utan dørstokk. Store vindauge gjev mykje godt naturleg dagslys. Samnanger bibliotek er òg Meirope. Det betyr at biblioteket er tilgjengeleg utanom betjent opningstid. I lokala finn ein bibliotek, frisklivsentral, frivilligsentral og ungdomsrom. [Samnanger Frivilligsentral – Ulike lag og foreiningar i Samnanger kommune](#)

I 2020 etablerte Samnanger kommune i

samarbeid med Bergen og Omland Friluftsråd (BOG) eit badeområde lett tilgjengeleg frå biblioteket. Badeområdet har handikaptilpassa utetoalett, perkering og baderampe.

RESULTAT?

Innbyggjarane har fått ei ny storstove med nytt bibliotek på Bjørkheim. Besøkande og talet lånarar har auka vesentleg, og innbyggjarar med ulike funksjonsevner og i alle aldrar har delteke på fleire spennande og populære aktivitetar. Her får t.d. både elektriske rullestolar og barnevogner plass. Samnanger er ein langstrakt kommune. Nærleiken til andre daglege gjeremål er med på å gjera det lettare for innbyggjarar å bruke biblioteket. Me gler oss over å ha fått eit bibliotek som er vorte vidareutvikla til å bli ein svært viktig møteplass i Samnanger kommune.

I 2016 hadde me 2068 besøk i biblioteket i dei gamle lokala.

I 2024 hadde me litt i underkant av 10 000 besøk i «nye» lokalar.

Frå barnekroken. Foto: Hilde-Lill Våge

KVA HAR ME LÆRT?

Ved å gjera lokala tilgjengelege for alle, uavhengig av funksjonsevne, viser me at alle har rett til å delta på like vilkår. Det lærer oss viktigheita av å inkludere personar med funksjonsnedsettingar, og at deira behov er ein del av det større fellesskapets behov. Gjennom å gjera lokala tilgjengelege blir me meir bevisste på mangfaldet i samfunnet og kva ulike behov som kan ligga i mangfaldet. I dag blir lokala mellom anna nytta til frisklivstrening, småbarnstreff, ungdomsklubb og andre fritidsklubbar, Karalag, teater, foredrag, møter og er til utlån. Me kan òg sei at biblioteket er demensvenleg. Aktivitet skapar aktivitet, og det er viktig med eit godt grunnlag for å kunne utøve denne aktiviteten. Dette grunnlaget har Samnanger kommune i bibliotekslokala.

Utetrening utenfor biblioteket. Foto: Merethe Gauden

Teigavika – eit badeområde i Bjørkheim sentrum

BAKGRUNN

I forbindelse med områderegulering av Bjørkheim ønska kommunen å få etablert eit friområde sentralt i Samnanger, og i nærmiljøet til ei rekkje planlagt nye bustader. Badevika var eit privat område brukt som campingplass. Kommunen inngjekk avtale om makebyte med grunneigar for å få tilgang på arealet på om lag 2 dekar.

MÅLSETTING

Få etablert eit sentrumsnært bade- og friluftsområde tilrettelagt med universell utforming, som kunne fremje inkludering i ein liten kommune med relativt få offentlege møteplassar. Områdeplanen skal no reviderast med vidare utbygging av fleire leilegheiter, og badeområdet vert endå viktigare som møteplass for alle brukargrupper på tvers av generasjonar.

Tiltak: Kommunen søkte statlege midlar for sikring av friområde, og inngjekk avtale med Bergen og omland friluftsråd (BOF) om å sikre

området til framtidig bruk for ålmenta. Området vart universalt tilrettelagt i 2021 med tilskotsmidlar og driftsavtale med BOF.

RESULTAT

I dag har Samnanger eit badeområde sentralt i kommunen. Det er lett tilgjengeleg frå Samnangervegen og senteret på Bjørkheim, både til fots, med sykkel eller andre transportmiddel.

Området har svaberg, naust, treplattung, gråsteinsmuring ned i sjøen, fleirbruksflate og opphaldsareal. Der er handikaptilpassa ute-toalett, sykkel- og handikapparkering nede i området. Frivillegssentralen har utlån av utstyr og kajakkar i naustet. [Samnanger Frivilligsentral – Ulike lag og foreiningar i Samnanger kommune](#)

Det er ein langgrunn badevik med skjelsand eigna for born. Baderampe for rørslehemma bak naustet. Området har og fast grill i øvre del av området.

Parkering for ålmenta er i sentrum av Bjørkheim med gangveg ned i området. Frå badevika er der og kort gangveg vidare bort til par-

Bergen og omland friluftsråd.

ken i Grunnavågen og vidare opp til biblioteket. Dette er eit område tilrettelagt med utescene, treningsapparat, kai, og småbåthamn. Frå kaia er det det planlagt flytebrygge tilrettelagt for rørslehemma som ønskjer padle kajakk.

Vinteren 2022/2023 vart det like ved friluftsområdet og etablert i privat regi ein flyttbar Flytesaunaen. [Områder – Bergen og Omland Friluftsråd](#)

LÆRT/LURT

Det var verdifullt å få etablert dette som eit samarbeidsprosjekt med BOF og dermed få tilgang til tilskotsmidlar som førte til at vi kom

raskare i gang. BOF har no ansvar for drift av området og god kompetanse på denne typen anlegg. Vi hadde og med oss personar med nedsett funksjonsevne i planlegga, som testa korleis området ville fungere i praksis. Både baderampen og bunndekke i området vart justert og tilpassa i samsvar med brukarane sine innspel. Prosjektet gav oss auka medvit om kor viktig det er å få desse innspela frå brukarane tidleg i planlegginga. Ein sparar både tid og pengar, og viktigast er at badevika fungerer for brukarane.

Snarveiene i Trondheim

BAKGRUNN

For omtrent 15 år siden begynte bilkøene i Trondheim å øke betraktelig. Køene var lange i rushtiden, luften i byen var forurensset og bilen tok mye plass. Samtidig vokste byens befolkning, noe som forverret situasjonen med mer trafikk, klimagassutslipp og dårligere luftkvalitet. I 2010 ble derfor Miljøpakken etablert som et samarbeid mellom Trondheim kommune, Statens vegvesen, Trøndelag fylkeskommune og Bane NOR og har som mål å forbedre miljøet og fremme bærekraftige transportløsninger i byen. Miljøpakken finansierer tiltak for å begrense unødvendig bilkjøring og samtidig oppmuntre til bruk av kollektivtransport, sykling og gange. Snarveiprojektet er et satsingsområde for å få flere til å gå mer. Dette prosjektet har gått ut på å oppgradere eksisterende stier og tråkk som gjør at folk får kortere vei til dit de skal.

HVA HAR VI GJORT

Trondheim kommune har oppgradert omtrent 120 snarveier med en total lengde på ca 23 km. Snarveiprojektene forsøker alltid å tilpasse seg terrenget på en hensynsfull måte samtidig som det skal være mulig å drifte uten problemer. Der det er for bratt å få til universell utforming, kompenserer man med håndløper og benker slik at folk kan få en pust i bakken og gjerne nyte utsikten.

Det viktigste er som regel at dekket utbedres slik at det blir behagelig å gå uten gjørme og alt for mange humper. Andre tiltak som gjøres er etablering av belysning, benker, trapper, broer og skilting. De prioriterte snarveiene ligger ofte nær arbeidsplasser, lokalsenter, skoler, dagligvarebutikker og bussholdeplasser. Noen av oppgraderingene har kommet etter innspill fra lokalbefolkningen.

RESULTAT

Miljøpakken har fått mange positive tilbakemeldinger fra brukere på snarveiprojektene. Snarveiskiltet, som har et symbol med føtter, har blitt en merkevare for de offentlige snarveiene i Trondheim.

Foto: Trondheim kommune

HVA HAR VI LÆRT?

- **Raske synlige resultater.** Planlegging og gjennomføring av snarveiprojekt går relativt raskt sammenlignet med fortaus og sykkelprosjekt fordi tiltakene er enkle og en har stort sett unngått lange prosesser med reguleringsplan og grunnnerverv. Dette gjør at folk i byen merker endringene og det er positivt.
- **Effektiv arealbruk og tilpasning:** Ved å utnytte eksisterende stier har snarveiprojektet ikke krevd så mye areal og en har tilpasset løsningen til situasjonen på hvert enkelt sted. Løsninger har også blitt forbedret senerer prosejkt etter at en har fått erfaringer som for eksempel bruken av type grus og materialer brukt i trapper.

- **Universell utforming:** Selv om det ikke har vært mulig å få til universell utforming over alt, har en prøvd å lage snarveiene trygge og tilgjengelige for flest mulig. Dette har vært med på å fremheve bevisstheten rundt universell utforming.

Snarveiprojektet er et eksempel på hvordan byer kan bli mer tilgjengelige, effektive og bærekraftige.

Designprogram og normer for infrastruktur, byrom og grøntanlegg i Trondheim kommune

Designprogram og normer for infrastruktur, byrom og grøntanlegg i Trondheim er et verktøy for å sikre at Trondheims historiske og eksisterende bymiljø beholder sin egenart, at nye utbyggingsområder får en verdig identitet, at de offentlige arealene er tilgjengelig for alle og at det holdes en robust, varig og bærekraftig standard på infrastruktur og uteanlegg.

Programmet har egen temaside for Universell utforming og kan være til inspirasjon/ nytte for andre kommuner og fylkeskommuner.

<https://sites.google.com/trondheim.kommune.no/designprogram-for-trondheim/overordnede-f%C3%B8ringer/universell-utforming>

Marinen

Marinen er en stor park/friområde som ligger ved bredden av Nidelva, sør for Nidarosdomen og erkebispegården i Trondheim kommune.

Kontaktperson: Carolina Berg Hagen
carolina.berg.hagen@trondheim.kommune.no

Marinen er et av de mest populære rekreasjonsområdene i Trondheim om sommeren, og området har mange bruksområder. Marinen

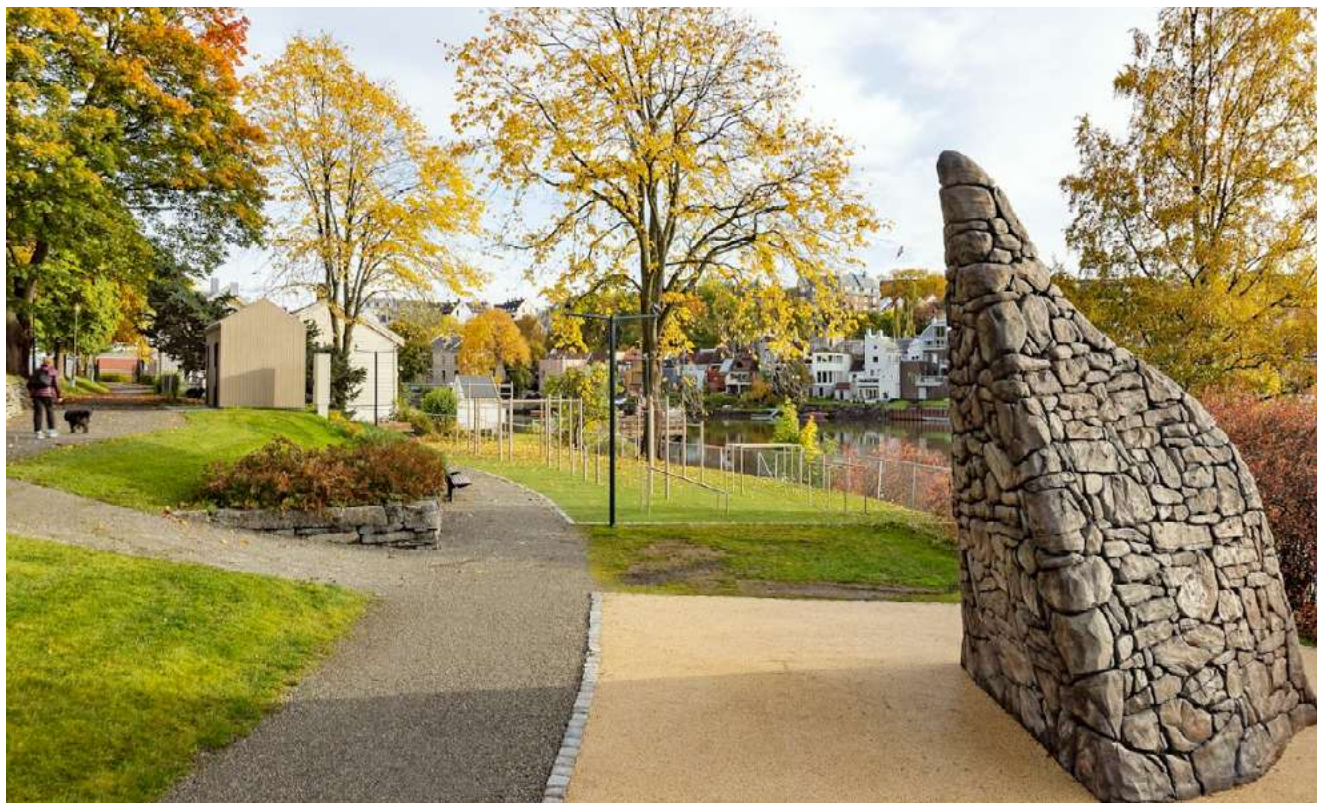
ble totalrenovert i 2022 og inneholder bl.a. Midtbyens største lekeplass. Store gressletter er velegnet for soling og rekreasjon, ballspill og andre aktiviteter.

OPPLEVELSESKVALITETER:

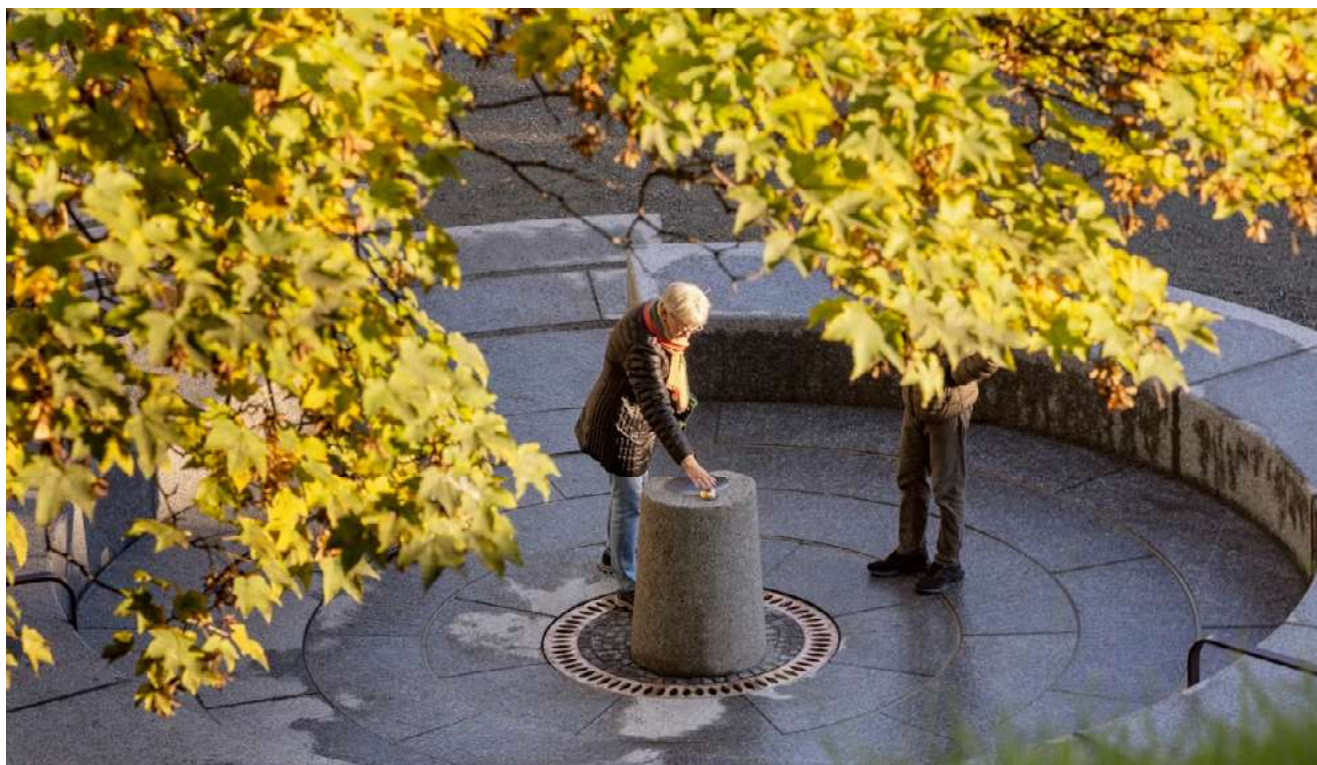
- Beliggenhet mellom Nidarosdomen og Nidelva, samt utsikt til festningen, Bakklandet og Gløshaugen
- Olavskilden - et populært pilegrimsmål.
- Åpen park med store gressletter og høyreiste gamle løvtrær
- Mange sitteplasser/-grupper, benker og solstoler
- Midtbyens største lekeplass
- Unik buldrestein <https://trondheim2030.no/2021/07/08/spennende-klatrestein-kommer-pa-marinen/>
- Trimpark av typen «Tuftepark»
- Tursti – Elvepromenaden går gjennom parken

FASILITETER

- Toalett: 2 stk hvorav ett er tilrettelagt for HC.
- Universell utforming: Rullevennlig dekke, opphold, karusell, huske.
- Parkering: Gateparkering i Midtbyen
- Busstopp: Nidarosdomen

Gode trillbare dekker på trimpark og buldrestein. Foto: Glen Musk

God tilgjengelighet til den oppgraderte Olavskilden. Foto: Glen Musk

→ HVA HAR VI LÆRT?

Ved oppgraderingen av Marinen var det viktig å ha stort fokus på universell utforming.

Den nye store lekeplassen og buldresteinen har fått et veldig godt trillbart dekke i form av plasstøpt gummidekke, mens trimparken har et godt trillbart dekke av kunstgress. Oppgraderingen av Marinen foregikk på et tidspunkt hvor det begynte å bli mer oppmerksomhet rundt miljøkonsekvensene ved bruk av plast og gummi i dekker. For å redusere bruken av plast og gummi, ble størrelsen på fallunderlagene redusert til å gjelde det arealet hvor det var behov for støtdemping. Ved nyere prosjekter i kommunen, testes det ut andre og mer miljøvennlige fallunderlag som også er rullevennlig og eventuell bruk av gummi reduseres til et minimum.

De fleste stiene på Marinen var der fra før, men en ny slak sti har ført til at trimparken og buldresteinen ble tilgjengelig for alle.

Tidligere lå Olavskilden litt bortgjemt og med et par trinn ned til selve fontenen. Ved oppgraderingen av Marinen ble Olavskilden løftet litt opp og fram, noe som førte til at man nå har fått god tilgjengelighet og kan trille helt inntil fontenen og sittebenken rundt.

Marinen har fått mange nye sitteplasser, bl.a. enkeltstående benker og bord/benker. Selv om det var mange som brukte Marinen tidligere også, ser vi at etableringen av disse godt tilgjengelige nye sitteplassene har ført til at mange flere nå bruker Marinen for en pause og rast.

Thornæsparken

Thornæsparken er en liten park på Møllenberg i Trondheim kommune, og er et viktig møtested for bydelen.

Kontaktperson: Sigrid Topsøe-Strøm Gilleberg
sigrid.gilleberg@trondheim.kommune.no

Høye trær omkranser parken og skaper sammen med bebyggelsen og Bispehaugen skole en fin innramming av parken. Her er det lagt til rette for opphold og lek, og store staudebed gir stimuli til sansene. I parken samles naboer til julegrantenning, her er det arrangement på Møllbergdagen, det inviteres til marked og her er det selvfølgelig mange uformelle treff. På sommeren er plenen full av studenter som soler seg og leser til eksamen.

Parken ligger i skrånende terreng og mange legger veien gjennom parken. Det ble satt opp håndløper på to strekninger med stigning og en eksisterende smal sti ble utvidet. Staudebedet ble forlenget for å lede folk gjennom parken og gi god orienterbarhet.

Det ble lagt vekt på å sette sammen et lekemiljø med bredde i utfordring og aktivitetstilbud.

Eksisterende karusellhuske ble isandsatt og beholdt. I dette området ble eksisterende fallsand skiftet ut. En ny karusell med bedre universell utforming ble kjøpt inn og denne fikk trillevennlig fallunderlag. Eksisterende huske ble istandsatt og samme lekeområde fikk nytt klatrehus som gir ekstra utfordring for de som trenger det. I dette lekeområdet er det brukt tredekke i kombinasjon med treflis som vi ønsket å teste ut. Treflis er et løsmateriale som stimulerer sansene, men som ikke er særlig trillevennlig. Treflis gir likevel noe bedre fremkommelighet enn fallsand. Karusellområdet og klatrehuset er bundet sammen med to piletunneler som også kan fungere som lekehus.

Et tredje lekeområde tilrettelagt for små barn ble det brukt store steiner og stokker som også har til hensikt å stimulere motorikk og sanser. Ved dette området står et lite paviljonghus som ble bygget av arkitektstudenter for noen år siden.

Thornæssparken. Foto: Glen Musk

Mellom de ulike delene av lekemiljøet er det satt opp et langbord med benker. Her er det mulig å komme til bordet med rullestol eller barnevogn på flere steder. Les mer her: <https://trondheim2030.no/2023/03/16/mer-lek-blomster-og-kos-i-thornaesparken/>

OPPLEVELSESKVALITETER:

- Oppgradert og frodig park i hyggelige omgivelser på Møllenberg godt egnet til opphold, rekreasjon og sosiale aktiviteter.
- Kunst
- Mange lekeapparater for barna
- Informasjonsskilt med parkens historie, også mulig å lese opp via QR-kode

FASILITETER:

- Toalett: Nærmeste toalett kan være ved Bakke Bru
- Universell utforming: Rullevennlig dekke, opphold, karusell
- Parkering: Gateparkering Møllenberg
- Busstopp: Solsiden

Thornæssparken. Foto: Glen Musk

HVA HAR VI LÆRT?

Ved oppgradering av et eksisterende anlegg var hovedfokus å supplere og forbedre. Ikke alle eksisterende elementene har ønsket universell utforming, men det er gjort avbøtende tiltak. Endringene har ført til at parken er mer brukt og bedre likt enn før.

Grilstadstranda badeplass. Rullematte vises i blått på sandstranda. Foto: Marius Austeen

Grilstadfjæra og Grilstadstranda badeplass

Frrområdet og badeplassen ligger i et stort sammenhengende område i nærheten av bebyggelse, kanalen og sjøen. Store åpne plenområder og rause turstier binder området sammen. Her er det luftig og godt med plass.

OPPLEVELSESKVALITETER:

- Et maritimt miljø med nærhet til sjøen
- Mange oppholdssoner med sittegrupper
- Utedusjer med rullevennlig dekke
- Store plenområder, som gir god plass for opphold
- Ulike lekeelementer
- Sandvolleyballbane, turstier, bademuligheter

FASILITETER:

- Toalett: To toaletter ved Strindfjordvegen og To ved Badeplassen, hvorav to er HC. Det

største toalettet på badeplassen er tilrettelagt med stellebenk for voksne med elektrisk heis.

- Universell utforming: Rullevennlig dekke, baderampe, opphold
- Parkering: Gateparkering Grilstad Marina
- Busstopp: Strindfjordvegen, Grilstadkleiva

HVA HAR VI LÆRT?

Badebinge er vurdert underveis i planleggingsprosessen, men det er en plasskrevende konstruksjon, derfor ble rullevennlig dekke, armerte rullematter, over sandstranden valgt som løsning. Det er viktig å ha spesielt fokus på overganger mellom dekketyper, særlig overgang fra fast dekke til løst dekke slik at det ikke blir nivåforskjeller eller gap over tid. Sandtypen som er brukt på badeplassen er også utsatt for erosjon og forflytning av vær og vind, siden den ikke låser seg spesielt godt. Dette må hensyntas i sesongforberedende arbeid, spesielt i overgangen mellom betongdekke og rullematter på stranden.

Bakklandstorget. Illustrasjon: Asplan Viak AS / AFRY Norway

Bakklandet prosjektet

Bakklandet øvre og nedre, fra Nygata til Lillegårdsbakken og Bakklandstorget i Trondheim kommune.

HVA ER PLANEN?:

Opprusting av gata for å redusere konflikter mellom gående og syklende, og samtidig bevare det historiske bymiljøet på Bakklandet. Det skal bli bedre universell utforming langs hele strekningen, med naturlige lederlinjer/soneinndeling, bedre belysning og bredere fortau med lav kantstein som muliggjør vinterdrift i hele gatetversnittet.

Materialvalget er svært viktig for å oppnå god tilpasning til omgivelsene. På fortau brukes det skifer, i tilpasningsone inn mot vegg er det råhugd smågatastein, en taktil platekanstein i kontrast farge sørger for taktile og visuell overgang fra fortau til kjørebane. Fortau blir bredere og gir større fremkommelighet for gående med og uten ganghjelpemidler. I tilpasningssonen

inn mot vegg planlegges uteservering. Tilpasningssonen varierer derfor i dybde. Eksisterende storgatastein i vegen gjenbrukes og slipes på stedet. Eksisterende sykkelheller i granitt gjenbrukes for å markere innganger til bygårdene. Det blir gjenbruk av Trolla armatur montert på veggene for å få til bedre belysning.

Nå er det gata som skal oppgraderes. Det ligger også planer klare for å gjøre om parkeringsplassen på Bakklandstorget til park, men dette er foreløpig uavklart på grunn av regulering. Planen for parken er å gjøre halvparten av tomten universelt utformet med slakt fall, godt dekke og flere offentlige sitteplasser i granitt med ryggstøtte. Den andre halvparten av parken får et grønt preg med gress og flere trær.

Bakklandstorget får også et løft med sykkelparkering, plantekasser i granitt og stauder, og flere sitteplasser.

- Området har i dag redusert tilgang til HC parkering, og det er lang vei til nærmeste bussholdeplass. Derfor etableres det en HC plass på Nedre Bakklandet 15 og to ekstra på Øvre Bakklandet 52.

Byggeperiode: mars 2025–april 2027

OPPLEVELSESKVALITETER:

- Styrket Bakklandsidentiteten som gjenspeiler den historiske karakteren i området
- Et mer attraktiv, funksjonelt og helhetlig byrom for alle aldersgrupper
- Tilrettelegge for mer og bedre opphold og byliv
- Flere oppholdssoner med sittegrupper
- Styrke biomangfold gjennom mer og god vegetasjon
- styrket Bakklandet som en tur og rekreasjons-området

Bakklandstorget. Illustrasjon: Asplan Viak AS / AFRY Norway

Kontaktpersoner: Arnfinn Folkmar Brevik (rektor, Stavern skole), Borgar Lindhjem (prosjektutvikler, Eiendom og teknisk drift) og Hanne Øyen Herland (rådgiver, Eiendom og teknisk drift)

Motivasjon, mestring og tilhørighet for alle i nærmiljøet!

Rehabilitering av Stavern skole – universell utforming av skole og nærmiljøanlegg.

HVA HAR VI GJORT

Stavern skole er en barneskole sentralt plassert i Stavern, Larvik kommune. Skolen har ca. 190 elever og 40 ansatte. Skolen hadde sitt åpningsår i 1908, og etter en lang rehabiliteringsprosess sto nye Stavern skole ferdig til skolestart høsten 2024.

I rehabiliteringen ble det lagt vekt på god universell utforming, og at skolen skal være et sted der alle kan trives og mestre ut fra sine forutsetninger. Elevenes læringsmiljø og de ansattes arbeidsmiljø har fått stort fokus i utforming av klasserom og omgivelser, belysning, visuelle, auditive og fysiske uttrykk og funksjonsformer. Blant annet er tradisjonelle klasserom erstattet med en utforming av arealene som kan ivareta kognitive, sosiale, fysiske og psykiske funksjonsvariasjoner på en bedre måte. Eksempelvis er inventarløsninger, farge og materialbruk, samt bevissthet på tilnærming til dette pedagogisk, i fokus for tilpasset opplæring. En stor del av skoleanlegget er utformet med fokus på nærmiljøets bruk, med eksempelvis fleksible arealmessige løsninger, fast og løst inventar. Samtidig er det lagt vekt på at utearealene skal ha en funksjon og tilgjengelighet som i størst mulig grad ivaretar behovsmangfold og funksjonsvariasjoner. Det er ønskelig at skolen skal fungere som et

nav i nærmiljøet, og at arealene i størst mulig grad benyttes også utenom skoletid. Dette er i tråd med kommunens nærmiljøsatsing, der det legges opp til økt egenorganisert aktivitet og engasjement i lokalsamfunnet.

RESULTAT

Stavern skole framtrer i dag som et moderne og fremtidsrettet skole- og nærmiljøanlegg, som kan bidra til å styrke tilhørighet og identitet, både for elever, foreldre, ansatte og for nærmiljøet som helhet. Det er et mål å høste erfaringer fra denne skolen for planlegging og utvikling av kommunens skoler og andre formålsbygg med ulike innbyggerfunksjoner.

HVA HAR VI LÆRT?

Gjennom dette prosjektet har vi gjort nye erfaringer om universell utforming i og rundt skolebygg. Samtidig har vi fått økt forståelse for at det er viktig å se universell utforming som behov og verdi i en større og mer kompleks sammenheng enn det vi har gjort tidligere. Vi har blitt mer bevisst hvilken betydning kognitive, sosiale og psykiske faktorer faktisk har i arbeidet med å skape universell utforming og tilgjengelighet.

Navn på prosjektet: I balanse. Faglige råd for universell utforming av gang- og sykkelbruer
Sted: Trondheim kommune **Kontaktperson:** Maria Meland Christensen
Prosjektdeltakere: Emilie Hansen, Solveig Dale og Maria Meland Christensen

Foto: Fredrik Naumann/Felix Features

Gang- og sykkelbruer tilrettelagt for mennesker med nedsatt balanseevne

HVA HAR VI GJORT?

Trondheim kommune har tilegnet seg økt kunnskap om tilrettelegging for personer med nedsatt balanseevne. En gruppe personer med nedsatt balanse tilbrakte en dag med oss. Vi gjennomførte befaring på ulike bruer, observasjoner av brukerne på bruene, og påfølgende intervjuer. Dette gav oss mye ny kunnskap. Vi har forsøkt å

sy sammen ny kunnskap om balanseutfordringer med eksisterende kunnskap om universell utforming, og strukturert det til våre faglige råd for utforming av gang- og sykkelbruer, samlet i et hefte med foto.

Nå er vi bedre i stand til å tilrettelegge for en brukerguppe som vi tidligere ikke har hatt så mye kunnskap om balanseutfordringer med

eksisterende kunnskap om universell utforming, og strukturert det til våre faglige råd for utforming av gang- og sykkelbruer, samlet i et hefte med foto. Nå er vi bedre i stand til å tilrettelegge for en bru.

HVA HAR VI GJORT?

Trondheim kommune har tilegnet seg økt kunnskap om tilrettelegging for personer med nedsatt balanseevne. En gruppe personer med nedsatt balanse tilbrakte en dag med oss. Vi gjennomførte befarings på ulike bruer, observasjoner av brukerne på bruene, og påfølgende intervjuer. Dette gav oss mye ny kunnskap. Vi har forsøkt å sy sammen ny kunnskap om balanseutfordringer med eksisterende kunnskap om universell utforming, og strukturert det til våre faglige råd for utforming av gang- og sykkelbruer, samlet i et hefte med foto.

Nå er vi bedre i stand til å tilrettelegge for en brukergruppe som vi tidligere ikke har hatt så mye kunnskap om balanseutfordringer med eksisterende kunnskap om universell utforming, og strukturert det til våre faglige råd for utforming av gang- og sykkelbruer, samlet i et hefte med foto. Nå er vi bedre i stand til å tilrettelegge for en brukergruppe som vi tidligere ikke har hatt så mye kunnskap om. Denne kunnskapen vil vi formidle til bransjen og andre byggherrer (kommuner), og implementere i utforming av våre pågående og kommende gang- og sykkelbruprojekter. Vi håper dette heftet kan ligge til grunn for nye og balansevennlige bruer, både i Trondheim og andre steder.

RESULTAT?

Trondheim kommune har så langt oppnådd to av fire mål for prosjektet:

1. Økt kunnskap om tilrettelegging for personer med nedsatt balanseevne.
2. Ekstrahere kunnskapen til prinsipp for utforming av gang- og sykkelbruer

Det er pågående arbeid for å oppnå prosjektets delmål tre og fire:

3. Formidle kunnskapen til bransjen og andre byggherrer (kommuner).
4. Implementere kunnskapen i utforming av lokale gang- og sykkelbruprojekter.

I heftet med de faglige rådene presenteres også metoden som er brukt i innsiktsarbeidet, litt bakgrunnsinformasjon, og brukerhistorier. <https://www.aldersvennlig.no/ressurser/eksempelsamling-aldersvennlige-tiltak/balansevennlige-bruer>

Det er også laget en video som forteller litt om temaet og prosjektet: <https://vimeo.com/875899341/83bc5bf920>

HVA HAR VI LÆRT?

Vi har lært om verdien av brukerinvolvering, og mangfoldet av brukerorganisasjoner. Om mangfoldet av diagnoser og tilstander som kan gi nedsatt balanse, og de ulike behovene folk har for tilrettelegging. Og verdien av å dele informasjon om pågående arbeid med høyere utdanning. Det har resultert i en masteroppgave ved NTNU, som bygger videre på vårt arbeid om nedsatt balanse.

Trondheim kommune har mange bruprojekter på gang. Det har gitt oss muligheten til et dypdykk i balanse-temaet, som også kan være til hjelp for andre kommuner. Sivilingeniør Emilie Hansen (t.v.) og sivilarkitekt Maria Meland Christensen (t.h). Foto: Fredrik Naumann/Felix Features

En midtstilt håndløper, og møbler samlet i en tydeligere møbleringssone, ville gjøre denne brua over jernbanen langt bedre for mange. Foto: Fredrik Naumann/Felix Features

BRUER ALLE KAN BRUKE

Det synes ikke nødvendigvis utenpå, men ifølge den amerikansk undersøkelsen Disorders of Balance and Vestibular Function in US Adults, har omtrent 35 prosent av folk over 40 år ned-satt balanseevne. Årsakene er forskjellige, men behovet er likt: Omgivelsene må tilpasses. Enkle grep kan gi økt livskvalitet Enkle grep, som verken påvirker budsjettet, eller utseende nevneverdig, det er hva som skal til for å lage gode bruer. Det skriver britiske Brian Duguid, leder for brudesign ved Mott MacDonald i sin artikkel: Bridges for wobbly people. Balance disorders as an example of 'inclusive design'. Han er opptatt av universell utforming generelt, og utfordringer knyttet til balanse spesielt. – Det er mange ting som kan utløse en ugunstig balansereaksjon, og noen av dem er trekk ved

vårt bygde miljø, inkludert egenskaper til noen broer, skriver Duguid. Han har over 30 års farts-tid i ingeniørbransjen, og lang personlig erfaring med balanseproblematikk: – Jeg skriver om balanseforstyrrelser fordi det er et tema som har påvirket meg og familien min direkte gjennom mange år. Min kone Mary sliter med dette, og derfor er jeg svært oppmerksom på den betydelige innvirkningen denne tilstanden kan ha på livskvaliteten, heter det i artikkelen, som satte Trondheim kommune på sporet av temaet.

Balansen tas ofte for gitt, men over 350 medisinske tilstander kan forstyrre den, påpeker Duguid. Å slite med balansen, være svimmel, eller føle at verden snurrer rundt er vanlige symptomer, midlertidige eller kroniske. Symptomene kan forverres hvis man må konsentrere seg ekstra mens man går.

Økt bredde på gangarealet ville gitt bedre universell utforming.
Foto: Fredrik Naumann/Felix Features

Rekkverk i glass, helt ned til gulvet, forverrer tilstanden min. Da begynner det å gynge i knærne med én gang, og jeg må sette sjøbein, forteller Chatharinas Rolseth, som har krystallsyke. Foto: Fredrik Naumann/Felix Features

NY KUNNSKAP GJENNOM BRUKERHISTORIER

Tidligere var ikke Georg Fredrik Mattingsdal særlig opptatt av universell utforming. Det endret seg da han fikk Parkinson.

– Jeg tror du fort kan gå gjennom livet uten å tenke på det så lenge du ikke erfarer det

selv, sier Mattingsdal om universell utforming. Diagnosen hans kan gi balanseutfordringer. Når det kommer til bruer, vet han godt hva som trengs.

– Håndløpere til å støtte seg på, og tydelig merking av gang- og sykkelfeltene. Dessuten må feltet være så bredt at du trygt kan sjangle avgårde uten å komme i feil bane, forklarer han.

En litt lavere håndløper, og mindre omfangsrik beplantning på «blomsterbrua» ville gitt Ebba et hinder mindre.
Foto: Fredrik Naumann/Felix Features

Hvorfor slutter folk å røre på seg? Hvorfor dropper de plutselig sin daglige tur? Det har Bredland jobbet mye med. Etter flere tiår som fysioterapeut var Bredland førstelektor ved Institutt for nevromedisin og bevegelsesvitenskap ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU) i en årrekke. Mye av svaret på spørsmålet ligger nettopp i hindre, mener hun, som nå er pensjonist. Et hinder kan være mangel på benker, eller mangel på håndløper.

Hver dag går hun minst én times tur. På sin daglige ferd krysser hun gjerne bruer. Da gjelder

det at håndløperen er på plass. For etter fire operasjoner i foten er balansen blitt dårlig.

– Det går bra så lenge det er flatt, men siden jeg ikke vet helt hvor foten er, må jeg følge veldig med når det går oppover og nedover. Hvis jeg da ikke har noe å holde meg i, må jeg stirre intenst på føttene for å gå trygt. Jeg er veldig glad i å se på naturen, fugler som bader og alt det der. Det er slikt som gir turen ekstra kvalitet. Hvis fremkommeligheten er dårlig, så mister jeg den opplevelsen, sier Ebba.

Har brua hull i dekket, bratt stigning, eller manglende håndløper må Martine Eliasson droppe den.

– I det øyeblikket du må unngå et sted fordi det ikke er tilgjengelig, ja, da er det ikke et likeverdig tilbud, fastslår Martine.

– Og det holder ikke å kalle noe universelt utformet fordi det fungerer for rullestolbrukere og synshemmede, slik fokuset ofte er, konstaterer hun. At Martine har en funksjonsnedsettelse kan være vanskelig å se.

– Jeg går med staver fordi jeg har utfordringer med balansen, mens andre gjør det fordi de trimmer. Men poenget er ikke om noe synes utenpå eller ei. Det skal ikke være nødvendig å måtte fortelle at man trenger tilrettelegging. For alt bør fungere for alle uavhengig av funksjonsnivå, sier Martine Eliasson. Da hun var yngre tenkte hun annerledes.

– Jeg har en tvillingbror som ikke er funksjonshemmet, og foreldre som kjempet for at jeg skulle ha samme ansvar og muligheter som alle andre. Likevel møtte jeg så mange hindringer at jeg tenkte «det er meg det er noe feil med», «det er jeg som bør endre meg», minnes Eliasson, som har en rekke verv i Norges Handikapforbund og jobber som politisk rådgiver i ULOBA. Engasjementet i Norges Handikapforbund snudde tankegangen.

– Det er ikke meg det er noe galt med. Vi lever i et funksjonshemmende samfunn. Det er ikke jeg, men samfunnet som må endres.

*Utvikling og produksjon av heftet «I balanse»:
Marianne Alfsen og Lena Storvand, Felix Media*

Bruer med for bratt stigning gjør det vanskelig å holde balansen, sier Martine Eliasson.

Foto: Fredrik Naumann/Felix Features

Navn på prosjektet: Trondheim rehabiliteringssenter

Kommune: Trondheim kommune

Kontaktperson: Fride Dahl (prosjektansvarlig) og Kristin Mæle (enhetsleder)

Trondheim rehabiliteringssenter

Hva har vi gjort I august 2023 åpnet Trondheim rehabiliteringssenter, med 72 døgnrehabiliteringsplasser. Målet var å styrke fagmiljøet, bidra til mer effektiv utnyttelse av plassene og redusere oppholdstiden per pasient. Dette vil øke kvaliteten på rehabiliteringstilbudet, styrke kapasiteten og

dermed bidra til å opprettholde samt videreutvikle en bærekraftig helse- og omsorgstjeneste. Med utgangspunkt i Trondheim rehabiliteringssenter og i samarbeid med de øvrige kommunale rehabiliteringstjenestene ønsker vi å utvikle Trondheim til et kraftsentrum for forskning og

Foto: m.herzog/visualis-images

utvikling (FoU) innen rehabilitering i kommunehelsetjenesten. Trondheim rehabiliteringssenter skal være et moderne og fremtidsrettet anlegg med fokus på den enkelte pasients individuelle behov for rehabiliterende innsats. Rehabiliteringssenter skal være et godt tilbud for pasienter med behov for medisinsk observasjon og behandling, i tillegg til rehabilitering. Resultat Trondheim rehabiliteringssenter er organisert med fokus på tilgjengelighet, logistikk og god flyt. Rehabiliteringssenteret har fokus på friskhet, og skal innby til aktivitet og bevegelse. Senter består av pasientfløyer, ulike treningsarealer, behandlingsrom, felles stuer og spiserom med utgang til hagerom, administrasjon og tjenesteareal. Bygget består av to avlange fløyer som er knyttet sammen av en midtfløy. Bygget åpner seg mot sør og får dermed mye lys og utsikt.

Et overordnet konsept er å ta naturen inn i bygget. Innvendig er det lagt vekt på lyse og klare farger som skal fremme aktivitet. Bruk av treverk tilfører tekstur, varme og materialitet som er med på å dempe institusjonspreget, og underbygger målet om friskhet og aktivitet.

For å stimulere til bevegelse er det vandreruter og treningssoner, og det er i alle korridorer og på

mellomrepos i trapp integrerte sittebenker/benker. Fargevalgene er bevisst brukt i de ulike sonene. I treningsarealene er fargekonseptet rødt, som skal symbolisere aktivitet, trening og behandling. Korridorer i pasientfløyene har gult som hovedfarge, dette skal symbolisere energi og inspirasjon. Midtfløyen med fellesfunksjonene knytter bygget sammen og har en hovedvekt av naturmaterialer med innslag av blå og røde toner, dette står for ro, avslapning og sosialt samvær.

I korridorene er det jobbet med å minimere opplevelsen av institusjon. Det er avrundede hjørner, og hjørnebeskyttelse og fending er i ask, og ikke stål. Folieringen har hentet inspirasjon fra mønstre som finnes i naturen. Det er vektlagt utsikt og kontakt med det grønne fra korridorer og fellesareal.

Senteret har et eget hagerom som er opparbeidet med trær, busker og blomster. Det er i tillegg flere ulike vandre-/trimrunder i hagerommet. Flatene i hagerommet er lagt i mønster og med ulike materialer, for å skape et visuelt fint uterom fra pasientfløyene i etasjene over. For å underbygge kontakten med det grønne og fokuset på friskhet er senteret rikt beplantet med innvendige grønne planter.

På møbler er det brukt mye treverk sammen med fargerike tekstiler, noe som er med på å styrke byggets fargekonsept.

HVA HAR VI LÆRT

Proessen frem til ferdig bygg har vært en lærerik reise, og det er først nå etter at senteret er godt i gang med driften at vi kan høste erfaringer.

Fargekonseptet la vekt på farger som innbyr til aktivitet, eller farger som gir ro. Fargene som gi rom som er gode å oppholde seg i. Vi erfarer at fargevalgene har vært med på å underbygge senteret mål om friskhet, aktivitet og bevegelse, dette er også tilbakemeldingene fra både pasienter og ansatte.

Foto: m.herzog/visualis-images

- Integrerte sittenisjer i korridor og på mellomrepos i trapp, gir pasientene mulighet for pause underveis i gåturen. Dette er et element som benyttes, og som har vært en suksessfaktor i opptreningen av pasientene.

Vi ser at bruken av tre og tekstiler har bidratt til et godt lydmiljø.

Foto: m.herzog/visualis-images

Foto: m.herzog/visualis-images

Foto: m.herzog/visualis-images

Postadresse:
Postboks 1378 Vika, 0114 Oslo

Besøksadresse:
Haakon VII's gt. 9, 0161 Oslo

Telefon: 24 13 26 00
E-post: ks@ks.no

www.ks.no